

БЪЛГАРСКИ ВЕСТИ BOLGÁR HÍREK 03 · 2020

ВЕСТНИК НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

WWW.BOLGAROK.HU

A MAGYARORSZÁGI BOLGÁROK KÉTNYELVŰ HAVILAPJA

Трети март – Ден на Освобождението на България • Március 3. – A felszabadulás napja

Тържествено честване на Трифоновден • Ünnepi megemlékezés Szent Trifon vértanúról

Кошутевата емиграция в България – 170 години памет • 170 éve őrizi Kossuth emlékét Bulgária

ТРЕТИ МАРТ – ДЕН НА ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ

Трети март, Денят на Освобождението на България, е един от най-старите празници, който отбелязват българите в Унгария. Тази година членовете на общността се събраха в Националния кинотеатър „Урания“, където световноизвестният Ева квартет изнесе прекрасен концерт.

АВТОР
Виолет
Доци

SZERZŐ
Dóczy
Violet

На входа на кинотеатър „Урания“ гостите бяха посрещани от младежи, които им подаряваха мартеници, по случай пролетния празник „Баба Марта“. ♦ Тържеството беше открито с традиционното внасяне на знамето на Дружеството на българите в Унгария. Българският химн беше изпълнен от Моника Кертес, а унгарският – от Аннамария Бучи. Тържественото откриване приключи с общо песнопение, водено от архимандрит Атанасий:

прозвуча празничното „Многая лета“. ♦ Българският извънреден и пълномощен посланик в Унгария Уляна Богданска прочете тържествено слово, след което г-р Еркебет Шангор Салаине, заместник-омбудсман за националностите в Унгария, поздравя присъстващите. Накрая г-р Данчо Мусев, председател на Българското републиканско самоуправление, сподели своите мисли и чувства, свързани с празника: ♦ „За нас, българите в Унгария, 3 март е символ на нашите

мечти, на нашето българско съзнание и достойнство. Българската общност тук винаги е отбелязвала този празник, дори когато в България, по времето на комунизма, той беше забранен. От 1914 година насам, пред знамето на Дружеството на българите в Унгария, ние почитаме героите, изгубили живота си в борбите за Освобождението на България. Смятам, че където и да се намираме по света, наш дълг е да съхраним историята си, да не забравяме за дните, които въплъщават патриотичния дух. Слава на героите и поклон пред делото им! Честит празник на всички българи по света!“ ♦ Празникът продължи с връчването на наградата „3 март“, основана от Българското републиканско самоуправление. Тя се присъжда на личности със значителен принос за опазването и обогатяването на културата и идентичността на българите в Унгария. Тази година наградата беше присъдена на Левенте Дели, основателя на танцов състав „Мартеница“. ♦ „За мен тази награда беше голяма изненада“ – сподели Левенте Дели. „Всъщност, това не е само моя награда, а награда на целия танцов състав „Мартеница“, тъй като изминалите 38 години, посветени на българските народни танци, ме свързват основно с „Мартеница“. Винаги си поставяме нови цели. От една страна – изучаваме нови танци, получаваме нови покани и задачи, от друга страна – съставихме един оркестър за народна музика от таницьори, което промени и отношението ни към танца – изтъкна основателят на „Мартеница“.

Вечерта продължи с един изключителен концерт на световноизвестния Ева квартет. Богатият репертоар на формацията включва обработки на народни песни, автентични народни песни, старославянски църковни песнопения. Певците смятат за своя мисия да разпространяват българските ценности навсякъде по света, а чрез записите, които правят, биха искали да съхранят традициите на българския фолклор за бъдещите поколения. Какво споделиха

Левенте Дели основава танцов състав „Мартеница“ през 1982 година. Още на следващата година съставът печели изключително популярното телевизионно състезание „Кой какво знае?“. Този момент слага началото на успешния път на ансамбъла, а Левенте го ръководи с изключителна всеотдайност и го днес. През изминалите 39 години той непрекъснато се усъвършенства и завършва множество курсове по български народни танци. Преподава български танци на различни фестивали, в хугожествени школи, дори и в Унгарския университет за танцово изкуство. Освен това е бил консултант в множество държавни народни ансамбли. Съхраняването и разпространението на българския фолклор в границите на Унгария и извън нея се превръща в негова мисия. Той е почетен член на голямото българско семейство в Унгария.

с нас членовете на Ева квартет в интервю пред „Български вестни“? **Български вестни** Запознали сте се преди 25 години в хора „Мистерията на българските гласове“. Защо решихте да направите квартет? **Гергана Димитрова** Защото камерното изкуство дава съвсем различно усещане от това да се пее в хор. Необходима е по-голяма прецизност и финес. Аз още като ученичка мечтаех да пея в квартет, което се осъществи по-късно в хора, благодарения на момичетата. В крайна сметка се получи нещо много сериозно, което погълна цялата ни енергия. Така, владейки знанието и таланта си, ние създадохме нещо наистина различно.

БВ Как бихте характеризирали изминалите 25 години?

Евелина Христова Бяха чудесни. И изминаха светкавично бързо! Пътувахме много. Имаше интересни срещи, достигнахме го места, които бяха непознати за нас. Запознахме се с фантастични хора и култури. Включихме се в разнообразни проекти и работихме с различни изпълнители, които повлияха голяма степен на работата ни. Обогажихме живота си с различни преживявания. Надявам се, че ни е отредено още време...

БВ Имам чувството, че сте не само колеги, но и приятелки...

Гергана Димитрова Да, иначе резултатът би бил прекалено стерилен. Ако не си допадаме като хора, не би се получила и музиката, която представяме.

Даниела Стоичкова Мисля, че точно заради това са толкова различни концертите на Ева квартет. Защото можем да прозвучим като един човек на сцената. Всъщност, и четирите творим, но сякаш пее само една.

БВ *Какво чувствате, когато стоите на сцената? Отстрани изглеждате така, сякаш се освобождава огромна енергия от Вас.*

Евелина Христова И ние чувстваме енергията. Минава като ток между нас. И винаги е било така през годините. Енергията ни свързва с музиката. Така се чувстваме като едно цяло. **Даниела Стоичкова** Всяка песен има послание и бихме искали с изпълнението си да помогнем това послание да стигне до публиката. Ето защо пеем не само с гласа си, но и с цялото си същество. Така и тези, които не говорят български, също могат да разберат гали в песента се разказва една шеговита история или се пее за годините на робството, или пък се описва една красива, млада девойка. С други думи – първо трябва да преживееш това, което разказва песента, а след това да предадеш посланието на публиката.

БВ *Според Вас популярна ли е българската народна музика по света?*

София Ковачева Българският фолклор се радва на голямо признание от гълги години. Много е специфичен. Омайва както със своята хармония, така и с нюансите си. Няма друг подобен в света. Магията идва с процеса на възпроизвеждане на различни звуци.

Евелина Христова Наистина, както и София спомена, фонацията е много важна. Българката пее с отворена уста, силно. Това също предста-

вява интерес за хората, защото се отличава от начина на пее на другите народи.

БВ *За пръв път ли идвате в Будапеща? Как се чувствате тук?*

София Ковачева Игвали сме тук, но преди много години. Тогава имаме възможност да разгледаме и града, който е прекрасен. **Даниела Стоичкова** Аз съм посещавала Будапеща много пъти. И с квартета, и като турист. Освен Дунав и очарователните постройки, градът има специфичен стил, с който разполагат малко европейски градове. Може би Виена е едун от тях. За мен реката е най-красивото място в града, но съм била още на Площада на героите, в Базиликата и на много други места и всичко е пленително, погредено и чисто. Според мен унгарците са много фини хора и наистина мога само да потвърдя, че съм останала с чудесни впечатления от тях.

БВ *Какво означава за Вас, че имате възможност да изнесете концерт пред българите в Унгария?*

Гергана Димитрова Ние сме посланици на България и затова тази среща е от особено значение за нас. Вярвам, че подобни чувства ще събудим и в нашите сънародници тук. Много сме щастливи, че точно на националния ни празник можем да споделим нашето изкуство с българите в Унгария.

MÁRCIUS 3. – A FELSZABADULÁS NAPJA

Március 3-a, a felszabadulás napja a magyarországi bolgárok egyik legrégebbi ünnepe. A közösség tagjai idén az Uránia Nemzeti Filmszínházban gyűltek össze, ahol a világhírű EVA kvartett adott nagyszabású koncertet.

Az Uránia Filmszínház bejáratánál fiatalok fogadták a vendégeket, hogy egy-egy martenicával ajándékozzák meg őket a tavaszköszöntés alkalmából. Az ünnepség a hagyományoknak megfelelően a Magyarországi Bolgárok Egyesülete zászlajának behozatalával kezdődött. A bolgár himnuszt Kertész Mónika adta elő, a magyar himnuszt Bucs Annamária énekelte el. Az ünnepélyes megnyitó a Mnogaja leta közös eléneklésével zárult, amit Atanaszij archimandrita vezetett. ♦ Beszédet mondott Uljana Bogdanszka, Bulgária rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövete, majd dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet nemzetiségi ombudsmanhelyettes köszöntötte az ünneplőket, végül dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke osztotta meg gondolatait a közönséggel. ♦ *„Nekiünk, magyarországi bolgároknak március 3-a az álmaink, a bolgár öntudatunk és méltóságunk szimbóluma. A magyarországi bolgár közösség mindig megemlékezett erről az ünnepről, még akkor is, amikor Bulgáriában a kommunizmus idején betiltották. 1914 óta a Magyarországi Bolgárok Egyesülete zászlója előtt emlékezünk a hősökre, akik Bulgária szabadságért veszítették életüket a harcokban. Úgy gondolom, bárhol is vagyunk a világban, kötelességünk, hogy ápoljuk a történelmünket és, hogy ne feledkezzünk meg azokról a napokról, amelyek a hazaszeretet szellemét hordozzák. Dicsőséget és tiszteletet a hősöknek! Boldog ünnepet minden bolgárnak a világban! Boldog ünnepet Bulgária!”* – mondta dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke. ♦ Az ünnepségen átadták a Bolgár Országos Önkormányzat által alapított március 3-a díjat. Az elismerésben a közösség azon tagjai részesülhetnek, akik sokat tettek a magyarországi bolgárok kultúrájának és identitásának megőrzéséért, gazdagításáért. A díjat idén Deli Levente, a Martenica együttes alapítója vehette át. ♦ *„Nagy meglepetés volt számomra ez a díj”* – mondta Deli Levente. *„Tulajdonképpen ez nem is az én díjam, hanem a Martenica együttes díja, hiszen ez az eltelt 38 év, amit a bolgár néptáncsal eltöltöttem, a Martenicához köt. Mindig vannak új céljaink. Egyrészt új táncokat tanulunk, új feladatokat, felkéréseket kapunk, másrészt alapítottunk egy zenekart a táncosainkból, így egészen másképp nyúlunk a tánchoz”* – emelte ki a Martenica alapítója.

Deli Levente 1982-ben alapította a Martenica Együttest, amivel rögtön a rákövetkező évben megnyerték az akkor méltán népszerű televíziós vetélkedőt, a “Ki Mit Tud?”-ot. Innentől felfelé ívelt a táncsoport pályája, Levente pedig szívvel-lélekkel, legjobb tudása szerint vezette és vezeti az együttest a mai napig. Az eltelt 38 évben folyamatosan képezte magát és bulgáriai néptáncanfolyamokon is részt vett. Fesztiválokon, művészeti iskolákban, sőt a Magyar Táncművészeti Egyetemen is tanított bolgár néptáncot, továbbá több állami népi együttes is igényt tartott a munkájára. Hivatásává vált a bolgár folklór ápolása, továbbadása, népszerűsítése itthon és külföldön egyaránt. A magyarországi bolgárok nagy családjának tiszteletbeli tagja.

Az est második felében a világhírű bolgár női együttes, az EVA kvartett adott nagyszabású koncertet. A formáció rendkívül gazdag és változatos repertoárja magában foglal bolgár népdalfeldolgozásokat, autentikus bolgár népdalokat és szláv templomi énekeket is. Küldetésüknek tekintik, hogy hazájuk értékeit népszerűsítsék a világban és felvételeken keresztül igyekeznek megörökíteni a bolgár folklór hagyományait a jövő generációinak. A folytatásban az együttesel készített interjúnkat olvashatják.

Bolgár Hírek 25 évvel ezelőtt a „Bolgár hangok misztériuma” elnevezésű kórusban ismerkedtek meg. *Miért döntöttek úgy, hogy kvartettet alapítanak?* **Gergana Dimitorva** Mert a kamaraéneklés egészen másfajta élményt ad, mint a kóruséneklés. Precízebbnek és finomabbnak kell lenni. Én diákkorom óta szerettem volna egy ilyen kvartettben énekelni, ami a kórusban a lányok által valósult meg. Végül egy nagyon komoly dolog született ebből, ami az összes energiánkat igénybe vette és így valamennyien a tudásunk és tehetségünk legjavát adva alkotunk valami egészen különlegeset.

BH *Milyen volt ez a 25 év?*

Evelina Christova Csodálatos. Nagyon gyorsan eltelt. Rengeteget utaztunk. Nagyon különleges

találkozásokban volt részünk és számunkra addig ismeretlen tájakra jutottunk el. Fantasztikus kultúrákat és embereket ismertünk meg. Nagyon különböző projekteken és különböző előadókkal dolgoztunk együtt, akik nagy hatással volt ránk. Rengeteg különleges élménnyel gazdagodtunk. Remélem, még van egy kis időnk.

BH *Azt hiszem nem csak kollégák, hanem barát nők is...*
Gergana Dimitrova Igen, különben nagyon steril lenne a végeredmény. Ha nem kedvelnénk egymást emberileg, nem tudna megszületni a zene.
Daniela Stoichkova Azt hiszem ettől is olyan különlegesek az EVA kvartett előadásai. Mert egy emberként szólalunk meg a színpadon. Tulajdonképpen négy ember alkot, de olyan, mintha egy énekelne.

BH *Mit éreznek, amikor a színpadon állnak? Kívülről úgy tűnik, hatalmas energiák szabadulnak fel.*
Evelina Christova Mi is érezzük ezt az energiát. Áramként halad át közöttünk. Ez mindig így volt az elmúlt sok-sok évben. Ez az energia köt minket ehhez a zenéhez. Így érezzük egésznek magunkat.
Daniela Stoichkova Minden dalnak megvan a maga üzenete, és szeretnék úgy előadni ezeket a dalokat, hogy eljussanak a közönséghez. Éppen ezért nem csak a hangunkon, hanem az egész lényünkön keresztül énekelünk. Így még azok is értik, akik nem beszélnek bolgárul, hogy egy vicces történetről vagy a török rabságról, vagy éppen egy szép, fiatal lányról énekelünk. Vagyis először át kell élni azt, amikről a dalok szólnak, utána tudod átadni az üzenetüket a közönségnek.

BH *Mit tapasztalnak, népszerű a bolgár népzene a világban?*

Sofia Kovacheva A bolgár folklór hosszú évek óta nagy elismerésnek örvend. Nagyon egyedi. Csodálatos mind harmóniájában, hangszíneiben, és díszítettségében is. Nincs hozzá hasonló a világon. A mágia a népdalénekesek hangképzésben van.
Evelina Christova Valóban, ahogy Sofia is említette, a hangképzés nagyon fontos. A bolgár nők nagyon nyitottan énekelnek, erősen. Ez szintén nagyon érdekes az emberek számára, mivel minden mástól eltér.

Bolgár Hírek *Először járnak Budapesten? Hogy érzik magukat?*
Sofia Kovacheva Sok évvel ezelőtt voltunk már itt. Akkor volt lehetőségünk megnézni a várost, ami gyönyörű.
Daniela Stoichkova Én sokat jártam Budapesten. A kvartettel is, meg csak úgy kirándulni is. A Dunán és a lenyűgöző épületeken kívül a városnak van egy nagyon sajátos stílusa, amivel nagyon kevés európai főváros rendelkezik. Bécs talán közékük tartozik. Számomra a folyó a leggyönyörűbb, de voltam a Hősök terén, a Bazilikánál, sok helyen és tényleg minden gyönyörű, tiszta és rendezett. Szerintem a magyarok nagyon finom emberek és tényleg csak azt tudom mondani, hogy nagyon jó benyomásom van róluk.

BH *Mit jelent Önöknek, hogy a magyarországi bolgárok előtt léphetnek fel?*
Gergana Dimitrova Mi Bulgária nagykövetei vagyunk és ez egy nagyon különleges találkozás számunkra. Bízom benne, hogy különleges érzéseket ébresztünk a honfitársainkban és nagyon boldogok vagyunk, hogy Bulgária nemzeti ünnepe alkalmából megoszthatjuk a művészetünket az itteni bolgárokkal.

празник • ѿппер

МОЛИТВА ЗА ИЗБАВЯНЕ ОТ НОВАТА ЕПИДЕМИЯ (КОРОНАВИРУС)

Обикновено се чете преди отпуста на вечерня, утриня или литургия

Свещеника На Господа га се помолим

Вярващите Господи помилуй!

Свещеникът чете тази молитва на соля с лице, насочено към изток:

„Господи, Боже наши, Който си богат в милостта и чрез Твоето мъдро грижовно предводителство, направлявай нашия живот, чуй нашата молитва, приеми нашето покаяние за греховете, спри новата инфекциозна болест (новата епидемия), както спря наказанието на Твоя народ във времето на цар Давид. Ти, Който си Лекар на нашите души и тела, дарувай изцеление на заболелите, изправи ги бързо от леглото на страданието, за да Те славят, Спасителю Милостиви, здравите покровителствай от всякаква болест. Благослови, укрепи и пази, Господи, с Твоята благодат, всички с човеколюбива и жертвена любов, опази болните в техните къщи и болници. Отдалечи цялата болест и страдание от народа и ни научи да ценим живота и здравето като Твои дарове. Дари ни, Боже, Твоя мир и изпълни нашите сърца с неотстъпна вяра в Твоята закрила, в надежда с Твоята помощ и в любов към Тебе и ближния. Защото Твои са помилването и нашето спасение, Боже наши, и на тебе слава отдаваме, на Отца и Сина и Светия Дух, сега и винаги и во веки-веков. Амин.“

вяра • hit

ДУХОВНА РАДОСТ ЗА БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКОВНА ОБЩИНА В БУДАПЕЩА

Отколедна традиция сред българската диаспора в Унгария и особено сред българските градинари е тържествено да се празнува паметта на свети мъченик Трифон, който е считан за техен покровител.

Ако проследим историята на българското градинарство в Унгария ще забележим, че именно около паметта на светия мъченик, градинарите са се свърждали от родината, за да започнат новата земеделска година. В деня на св. мъч. Трифон те са идвали в храма, за да благодарят на Бога и попросят от Него да благослови труда им. Известно е, че на места съществува обичай на Трифоновден да се благославят и семена, които да бъдат засети през предстоящия земеделски сезон.

И тази година българите не измениха на своята традиция. По решение на църковното настоятелство паметта на светия мъченик бе отбелязана в неделния ген на девети февруари.

Още в раното утро на предния ген благочестиви християнки се събраха в храма, за да го украсят празнично. За празника, благодарение на помощ от унгарската гържава и от Дирекция „Вероизповедание“ на МС на Р. България, той се сдоби с нова църковна утвар. Всички с радост и нетърпение очакваха да пристигнат височайши гости – обичният на всички кириарх Негово Високопреосвещенство Западно- и централноевропейски митрополит Антоний, придружен от Негово Високопреосвещенство Неврокопски митрополит Серафим. За да влязат в радостта на будапещенската църковна община гойдоха и духовници и миряни от различни църковни общини на Западно- и централноевропейска епархия на БПЦ – БП.

В навечерието на празника бе отслужено празнично бдение, предстояно от митрополит Серафим, а песно-

пенията бяха изпълнени от сборна формация от духовници под диригентството на свещ. Стефан Тафров – клирик на епархията и бивш преподавател по източно църковно пеене в Пловдивска духовна семинария.

На следващия ген към архиереите се присъедини и негово Преосвещенство Будимски епископ Лукиян от Сръбската православна църква, придружен от йеромонах Варнава (Княжевич) и дякон Стефан Мелисавич. Светата литургия бе възглавена от Неврокопския митрополит Серафим, а с архиереите съслужиха архимандрит Атанасий (Султанов) протосингел на Западно и Средноевропейска митрополия и предстоятел на храма, архимандрит Викентий (Митев) от Ловчанска епархия, прот. Светослав Булах от Руската православна църква, ст. ик. Танчо Янчев – енорийски свещеник при БПЦО Будапеща, ик. Милчо Маринов – предстоятел на БПЦО Франкфурт, свещ. Стефан Тафров – обгрижващ църковните общини в Женева и Цюрих, свещ. Кръстин Апостолов – предстоятел на БПЦО Хамбург, свещ. Васил Бечевски –

предстоятел на БПЦО Манхайм, дякон Пламен Николов от Софийска епархия и дякон Мартин Кременлиев от Неврокопска епархия. Преди началото на Светата литургия митрополит Антоний подстрига за свещоносец и четец благоговейния мъж Георг Живков от църковната община във Франкфурт. След сузубата ектения, по традиция, бе отправена заупокойна молитва за духовниците служили в БПЦО Будапеща, но и за всички упокоили се нейни членове. По време на Литургията митрополит Антоний ръкоположи за дякон Явор Щурм от Хамбург, който от години се готви за пастирско служение. На новият духовник бе дадено името Яков, а негов покровител ще бъде наскоро прославения сред сонма на светите изумен на манастира „Преподобни Давид“ на остров Евбея, Гърция и старец архимандрит Яков (Цаликус).

След Светата литургия митрополит Антоний произнесе проповед, в която накратко разтълкува неделния евангелски пасаж за митаря и фарисея. Той обърна внимание, че всеки един православен християнин трябва да се обръща към Бога с чиста и искрена молитва от гълбините на душата, а не, подобно на фарисеите, да върши религиозните си задължения, само за да получи похвала от другите. Архиереят накратко припомни и подвиза на мъченик Трифон, а накрая изказа благодарност на събратята си архиереи, че са приели братолюбезната покана и са се отзовали заедно да влязат в радостта на празнуващата църковна община. Той изказа и благодарност към архимандрит Атанасий за положения труд за благоукриването на храма и сплотяването на общността. След него в слово-отговор бе обърна архимандрит Атанасий. Той благодари на митрополит Антоний за пастирските грижи, а също така и на гостите, като им благодари, че са се отзовали на поканата на митрополит Антоний и така още повече са допринесли за благолепието на празника. Архимандритът се обърна и към митрополит Серафим като му изказа и подкрепата на членовете на будапещенската църковна община в делото му за канонизация на Неврокопски митрополит Борис, който е и осно-

вател на църковната община. Дяко Серафим също благодари за оказаната чест и изрази мнение, че най-вероятно в скоро време канонизацията на дяко Борис ще бъде факт.

След светата литургия последва и традиционният за този ген водосвет, а след него се извърши и литийно шествие и в двора на храма бяха зарязани лозите и бе благословена празничната трапеза.

На богослужението се помолеха г-жа Уляна Богданска – извънреден и пълномощен посланик на Р. България в Унгария, г-н Димитър Танев – председател на Дружеството на българите в Унгария, г-н Симеон Варга – застъпник на българското малцинство в Унгария в унгарския парламент, г-н Пламен Пейков – директор на Българския културен институт в Будапеща и много наши сънародници и гости.

На следващия ген, когато църквата празнува паметта на св. свмъч. Харалампий, след света литургия, отслужена от архимандрит Атанасий и дякон Яков Щурм, архиереите придружени от архимандрит Атанасий, г-н Симеон Варга и г-р Данчо Мусев – председател на българското републиканско самоуправление в Унгария, посетиха унгарския парламент, където на работен обяд се срещнаха с г-н Миколош Шолтес, гържавен секретар по религиозните и малцинствени въпроси и обсъдиха възможността за реализиране на проекти между БПЦО Будапеща и унгарската гържава. Благодарение на усилията на председателя на Дружеството на българите в Унгария, на Българското републиканско самоуправление и българския застъпник в унгарския парламент, в последните години с финансова помощ от унгарската гържава са извършени доста ремонтни дейности, свързани с благоустрояването на храма.

Вечерта архиереите и гостите-духовници посетиха гр. Сентенгре, който е епархийски център на сръбската православна епархия за Унгария. Те радушно бяха приети от Будимския епископ Лукиян. Гостите посетиха катедралния храм Успение Богородично и музея на епархията. На срещата, в братска обстановка, бяха обсъдени съвременни проблеми, свързани с православието в Европа.

A BUDAPESTI BOLGÁR ORTODOX EGYHÁZ- KÖZSÉG LELKI ÖRÖME

A magyarországi bolgár diaszpóra, s különösen a bolgárkertészek körében ősi hagyomány az ünnepélyes megemlékezés Szent Trifon vértanúról, akit védőszentjüknek tekintenek.

Ha megvizsgáljuk a magyarországi bolgárkertészet történetét, azt találjuk, hogy a kertészek éppen e szent vértanú ünnepén tértek vissza az anyaországból, hogy megkezdjék az új gazdasági évet. Szent Trifon vértanú napján eljöttek a templomba, hogy köszönetet mondjanak Istennek, és áldását kérjék munkájukra. Tudjuk, hogy bizonyos helyeken szokás volt Trifon napján az elkövetkező mezőgazdasági időnyben felhasználó vetőmag megáldása is.

A bolgárok idén sem tértek el hagyományuktól. Az Egyházbizottság döntése alapján a szent vértanú ünnepét február 9-én, vasárnap ülték meg.

Már előző nap kora reggel istenfélő asszonyok gyűltek össze, hogy feldíszítsék a templomot az ünnepre. A magyar állam és a Bolgár Köztársaság Minisztertanácsa Vallásügyi Igazgatóságának köszönhetően az ünnepre a templom új kegyzsereket kapott. Mindnyájan örömmel és türelmetlenül vártuk, hogy megérkezzenek illusztris vendégeink – mindenki által

kedvelt előjárónk, Őminenciája Antonij nyugat- és közép-európai metropolita, akit Őminenciája Szerafim nevropi metropolita is elkísért. Számos más egyházi és világi személy is eljött a Bolgár Ortodox Egyház – Bolgár Patriarchátus Nyugat- és Közép-Európai Egyházmegyéjének különböző egyházközségeiből, hogy osztozzanak a budapesti egyházközség örömeiben.

Az ünnep előestéjén Szerafim metropolita ünnepi virrasztást celebrált, amelyen az énekeket válogatott papi formáció adta elő Sztefan Tafrov, az egyházmegye klerikusa vezényletével, aki keleti egyházi éneklést tanított a Plovdivi Szemináriumban.

Másnap az érsekekhez Őminenciája Lukijan, a Szerb Ortodox Egyház budai püspöke is csatlakozott, Varnava Knezse-vics ieromonah és Sztefán Meliszavity diakónus kíséretében. A szent liturgiát Szerafim metropolita vezette, s az érsekekkel együtt részt vett benne a Nyugat- és Közép-Európai Egyházmegye püspöki titkára és a templom előjárója, Atanaszj Szultanov archimandrita, a Lovcesi Egyházmegye részéről Vikentij Mitev metropolita, az Orosz Ortodox Egyháztól Szvjatoszlav Bulah protoierej, a Budapesti Bolgár Ortodox Egyházközség papja, Tancso Jancsev sztavrofor ikonóm, a Frankfurti Bolgár Ortodox Egyházközség előjárója, Milcso Marinov ikonóm, a genfi és zürichi egyházközségeket igazgató Sztefan Tafrov atya, a Hamburgi Bolgár Ortodox Egyházközség előjárója, Krasz-tin Aposztolov atya, a Mannheimi Bolgár Ortodox Egyházközség előjárója, Vaszil Becsevszki atya, a Szófiai Egyházmegyétől Plamen Nikolov diakónus, a Nevrokopi Egyházmegyétől pedig Martin Kremen-liev diakónus. A Szent Liturgia kezdete előtt Antonij metropolita gyertyahordozóvá és felolvasóvá avatta a Frankfurti Egyházközség kegyes tagját, Georgi Zsivkovot. A kettős könyörgések után a hagyománynak megfelelően a Budapesti Bolgár Ortodox Egyházközség elhunyt papjai és minden elhunyt tagja lelki üdvéért imádkoztunk. A Liturgia során Antonij metropolita diakónussá szentelte a hamburgi Javor Sturmot, aki évek óta készült a lelkipásztori szolgálatra. Az újdonsült papi személy a Jakov nevet kapta, védőszentje pedig a nemrég szentté avatott Jakov Calikisz archimandrita és sztarec, a görögországi Euboia szigeti Szaloniki Szent Dávid kolostor igumenje lett.

A Szent Liturgiát követően Antonij metropolita szentbeszédet tartott, melyben röviden értelmezte a vámosról és a farizeusról szóló vasárnapi evangéliumi részletet. Hangsúlyozta, hogy minden ortodox kereszténynek tiszta és őszinte, a lelke mélyéből szóló imádsággal kell Istenhez fordulnia, nem pedig a farizeusok módjára, hogy mások megdicsérjék érte. Az érsek röviden méltatta Trifon vértanút, végül pedig köszönetét fejezte ki érsektársainak, amiért elfogadva testvéri meghívását, eljöttek, hogy osztozzanak az ünneplő egyházközség örömeiben. Utána Atanaszj archimandrita válaszbeszédben fordult a gyülekezethez. Köszönetet mondott Antonij metropolitának lelkipásztori gondoskodásáért, valamint a vendégeknek is, amiért eleget tettek Antonij metropolita meghívásának, jelenlétükkel emelve az ünnep fényét. Az archimandrita ezután Szerafim metropolitához fordult, biztosítva őt a budapesti egyházközség támogatásáról Borisz nevrokopi metropolita, egyben az egyházközség alapítójának szentté avatásának ügyében. A főtisztelendő Szerafim szintén megköszönte a megtiszteltetést, és azon véleményének adott hangot, hogy a főtisztelendő Borisz szentté avatása minden valószínűség szerint nemsokára megvalósul!

A Szent Liturgia után került sor az e napon szokásos vízszentelésre, majd ünnepi körmenet következett, s a templomudvaron elvégezték a szőlőmetszés és az ünnepi asztal megáldásának szertartását.

Az istentiszteleten velünk imádkozott Uljana Bogdanszka, a Bolgár Köztársaság rendkívüli meghatalmazott ma-

gyarországi nagykövete, Tanev Dimiter, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete elnöke, Varga Szimeon, bolgár nemzeti-ségi szószóló, Plamen Pejkov, a budapesti Bolgár Kulturális Intézet igazgatója és sok más honfitársunk és vendégünk.

A következő napon, amikor az egyház Szent Haralampij vértanú emlékét ünnepli, az Atanaszj archimandrita és Jakov Sturm által celebrált Szent Liturgiát követően az érsekek Atanaszj archimandrita, Varga Szimeon és dr. Muszev Dancso, a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke kíséretében ellátogattak a magyar Parlamentbe, ahol munkaebéden találkoztak Soltész Miklós egyházi, nemzeti-ségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárral, és megbeszélték a Budapesti Bolgár Ortodox Egyházközség és a magyar állam közös projektjeinek megvalósulási lehetőségeit. A Magyarországi Bolgárok Egyesülete és a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke, valamint a nemzeti-ségi szószóló erőfeszítéseinek köszönhetően az utóbbi években a magyar állam anyagi támogatásával számos felújításra került sor a templom közművesítése céljából.

Este az érsekek és a papi vendégek ellátogattak Szentendrére, mely a magyarországi Szerb Ortodox Egyház-megye székhelye. Szívélyes fogadtatásban részesültek Lukijan budai püspök részéről. A vendégek megtekintették a Belgrád-székesegyházat és az egyház-megye múzeumát. A találkozó során testvéri hangulatban megvitatták a problémákat, melyekkel napjaink Európájában az ortodoxiának meg kell küzdenie.

ТРАДИЦИЯТА ЗАДЪЛЖАВА

На 31 януари Аграрно ЕООД “Арпаг” в град Сентеш отпразнува 60-годишнината от основаването на ТКЗС “Арпаг” — предшественик на днешната аграрна група. Мнозинството от празнуващите акционери са наследници на членовете на бившия кооператив.

На юбилея бяха поканени Симеон Варга, застъпник на българската общност в унгарския парламент, и Йордан Тютюнкoв, главен сътрудник към Изследователския институт на българите в Унгария. Поканата за участие на юбилейното празненство беше връчена седмица преди делегацията на Българското републиканско самоуправление, начело с председателя г-р Данчо Мусев, да посети кметството на град Сентеш, и да се срещне с градоначалника господин Ференц Золтан Сабо за да бъдат положени основите на двустранно сътрудничество. Момото на юбилея — Традицията задължава — бе избрана не случайно. Ораторите на празненството неведнъж изтъкнаха в своите доклади, че по време на насилствената колективизация основателите на ТКЗС-то са възприели именно българското градинарство като основен начин за зеленчукопроизводство.

По-късно, през 1960-те години, е въведено оранжерийно производство, използвайки топлинната енергия на термични кладенци, а след смяната на режима в Унгария е адаптирана холандска система за парникови технологии. В днешно време Аграрно ЕООД “Арпаг” произвежда в индустриални размери домати, пупер и различни разсади под бранда Сентеш в оранжерии и под фолио на площ от 45 хектара. Оранжерии се отопляват от 20 термални кладенци (в града има общо 40). Стопанството се счита за най-голямото градинарско звено в Европа, отоплявано изключително с термална вода. Годишният оборот на аграрната група надхвърля 2 милиарда форинта.

По време на местния празник бяха установени контакти и с кмета на

Севвар, Дьорг Тубор Сабо, с коумо Българското републиканско самоуправление също ще установи сътрудничество.

Изследователският институт на българите в Унгария подари на кметствата на Сентеш и Севвар 4 000 броя семена от български традиционни и нови сортове домати. Разсаdit ще бъде отгледан в оранжерии на стопанството и ще се разва на местното население от носталгия към вкусовете на доброто старо време.

ЙОРДАН ТЮТЮНКОВ

A HAGYOMÁNY KÖTELEZ

Ez év január 31-én Szentesen az Árpád-Agrár Zrt. megünnepelte jogelődjének, az Árpád MGTSZ megalakulásának 60. évfordulóját. Az ünneplő részvényeseknek egy része ma is az egykori szövetkezet leszármazottjából áll.

Az évfordulóra meghívták Varga Szimeont, a hazai bolgárság parlamenti szószólóját és Tütüнкov Jordánt, a magyarországi Bolgár Kutatóintézet főmunkatársát. A meghívásra egy héttel korábban került sor, amikor dr. Dancso Muszev vezetésével a Bolgár Országos Önkormányzat delegációja meglátogatta Szentes városát, és Szabó Zoltán Ferenc polgármester úrral megalapozták a jövőbeli kétoldalú együttműködés lehetőségét.

A jubileum mottójának kiválasztása, „A hagyomány kötelez”, nem véletlen. Ahogy a szónokok beszédekben kiemelték, az erőszakos kollektivizálás idején az egykori termelőszövetkezet alapítói a bolgárkertészek termelési módját választották zöldségtermesztésük alapjául.

Később az 1960-as években kihasználva a termálkutak adta hőenergiák lehetőségét, bővítették az üvegházi termesztésüket, a rendszerváltást követően pedig holland üvegház-technológiai rendszert vezettek be. Ma az Árpád-Agrár Zrt. üvegházakban és fólia alatt közel 45 hektárnyi területen, ipari mennyiségben termeszt paradicsomot, paprikát és különböző palántákat saját márkaneve alatt. Az üvegházakat 20 termálkútból kinyert energiával fűtik, a városban összesen 40 van belőlük. A gazdaság ma Európa legnagyobb kertészeti egysége, amelyet kizárólag termálvízzel fűtenek. A cégcsoport éves árbevétele meghaladja a 2 milliárd forintot.

Az ünnepélyes évfordulón Önkormányzatunk felvette a kapcsolatot Szabó Tibor Györggyel, Szegvár polgármesterével, akivel szintén szeretnék a jövőben együttműködni.

A Bolgár Kutatóintézet 4000 db hagyományos és újfajta paradicsommagot ajándékozott Szentes és Szegvár polgármesteri hivatalának, amelyeket a Zrt. üvegházai-ban kipalántáznak és azokat a helyi lakosságnak fogják szétosztani, hogy emlékeztessék őket a régi szép idők finom ízeire.

TÜTÜNKOV JORDAN

КОШУТОВАТА ЕМИГРАЦИЯ В БЪЛГАРИЯ – 170 ГОДИНИ ПАМЕТ

В историята на многовековните унгарско-български взаимоотношения е особено знаменателно пребиваването на вожда на Унгарската революция Лайош Кошут и неговите сподвижници на българска земя.

Послествията от срещите между българи и маджари според оценката на видния български интелектуалец Стилиян Чилингиров са „принос към историята на българската цивилизация“. Случилото се през тези 88 дни разтърсва патриархалния свят от османската провинция, насочва го по пътищата на модерен Европа и ускорява волята и действията на българи-те за свобода и независимост.

Във връзка с тази годишнина по инициатива на преподавателите от специалността „Българска филология“ в ЕЛТЕ, на 21 февруари Българското репу-

бликанско самоуправление и г-н Симеон Варга, български застъпник в унгарския Парламент, организираха конференция в зала „Вадас“ на Парламента. Тя беше осъществена под патронажа на председателя на Парламента, г-н Ласло Кьовер. Събитието беше предшествано от откриването на фотодокументална изложба „Унгарски следи в Шумен“ в Българския културен институт в Будапеща. Това е съвместен проект на Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров“ в Шумен и Унгарския културен институт в София.

Началото на честването бе поставено с полагане на венци на паметника на Кошут до Парламента. Конференцията беше открита от заместник председателя на унгарския парламент г-н Янош Латорцаи. Приветствено слово произнесе и г-жа Моника Дунаи, председател на унгарско-българската секция на Интерпарламентарната уния.

Проф. Ласло Чорба, историк и бивш директор на националния исторически музей, очерта глобалните измерения на Кошутовото дело като изтъкна обвързването на неговата личност с

идеята за свобода – особено актуална за хората по света от средата на 19-то столетие. Г-н Д. Арато, преводач и бивш директор на Унгарския културен институт в София, насочи мисленето към българските проекции на Кошут-овата емиграция и нейното възприемане в българската национална памет. От своя страна г-р Даниел Руменов, директор на Регионалния исторически музей в гр. Шумен, представи къщамузей „Лайош Кошут“ в Шумен като място на паметта за великия унгарец и резултат от дългогодишното унгарско-българско сътрудничество.

Заключителното слово произнесе г-н Симеон Варга.

Важното събитие беше споделено от: представители на българската общност от Будапеща и Дебрецен, преподаватели и студенти – българисти и слависти от ЕЛТЕ и университетите в Дебрецен и Сегед, много граждани. Скъп гост беше делегацията от Регионалния исторически музей в гр. Шумен.

Д-Р ВЕНЕТА ЯНКОВА,
БЪЛГАРСКИ ЛЕКТОР В ЕЛТЕ, БУДАПЕЩА

170 ÉVE ŐRZI KOSSUTH EMLÉKÉT BULGÁRIA

A sok évszázados magyar-bolgár kapcsolatok történetében különös jelentőséggel bír a magyar forradalom vezetője, Kossuth Lajos és harcostársai bolgár földön való tartózkodása.

Bolgárok és magyarok találkozásainak a jeles bolgár intellektüel, Sztilyan Csilingirov értékelése szerint „hozzájárulást” jelentettek a „a bolgár civilizáció történetéhez”. Az e 88 nap folyamán történtek megrengették az oszmán provincia partarchális világát, utat mutattak a modern Európa felé, és fokozták a bolgárok vágyát

és tettrekészségét a szabadság és függetlenség iránt.

Ezen évforduló alkalmából az ELTE bolgár szakos oktatóinak kezdeményezésére a Bolgár Országos Önkormányzat és Varga Szimeon, a magyar Országgyűlés bolgár nemzetiségi szószólója február 21-én konferenciát rendeztek a Parlament Vadásztermében. A rendezvény fővédnöke az Országgyűlés elnöke, dr. Kövér László volt. Az eseményt a sumeni Sztilyan Csilingirov Regionális Könyvtár és a szófiai Magyar Kulturális Intézet közös projektje, a „Magyarok nyomai Sumenben” című fotódokumentációs kiállítás megnyitója előzte meg a Bolgár Kulturális Intézetben.

A megemlékezés a Parlament melletti Kossuth-szobor megkoszorúzásával vette kezdetét. A konferenciát a magyar Országgyűlés alelnöke, dr. Latorcai János nyitotta meg. Köszöntő beszédet mondott Dunai Mónika, az Interparlamentáris Unió Magyar-Bolgár baráti tagozatának elnöke.

Dr. Csorba László történészprofesszor, a Magyar Nemzeti Múzeum volt főigazgatója Kossuth munkásságának általános dimenzióit vázolta fel, kiemelve személyiségének összefonódását a szabadság eszméjével – mely a 19. sz. közepétől világszerte különösen aktuális volt. Arató György műfordító, a szófiai Magyar Kulturális Intézet korábbi igazgatója a Kossuth-emigráció bolgár vetületeiről és a bolgár nemzeti emlékezetbe való bekerüléséről értekezett. Dr. Daniel Rumenov, a sumeni Regionális Történeti Múzeum igazgatója a maga részéről bemutatta a sumeni Kossuth Lajos Emlékházat mint a

nagy magyar személyiség emlékhelyét, s mint a hosszú évek óta tartó magyar-bolgár együttműködés eredményét.

A konferencia záróbeszédét Varga Szimeon tartotta.

E fontos eseményen részt vettek a budapesti és debreceni bolgár közösség képviselői, az ELTE, valamint a debreceni és szegedi egyetem bulgarista és szlavista oktatói és hallgatói és sok más vendég, akik között kiemelt helyet foglalt el a sumeni Regionális Történeti Múzeum delegációja.

DR. VÉNÉTA JANKOVA
AZ ELTE BOLGÁR LEKTORA

КУКЕРИ В БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ

По стар обичай между Месни и Сирни Заговезни, а в някои краища на България от Коледа до Богоявление, мъже се прегрешават със страшни маски, кожуси с козината навън и чанове на пояса.

Това е добре позната езическа традиция, запазила се във времето – „Кукери“. Макар да го наричаме български обичай, той е разпространен и на други места в Южна и Централна Европа. В Италия кукерите се наричат „мамутонес“, в Испания „зарамакос“, а в Унгария „бушо“. Интересно е как този карнавален празник се е съхранил, как е оцелял и е станал част от културата на много страни? Вероятно защото символизира всеобщата ни вяра в прераждащата се природа, надеждата за добруване и плодородие, както и нашето съдействие в този природен и все пак магичен процес.

Кукерите са зъбати, рогати и много шумни в подскокливия си кукерски танц. С голямо усърдие и ентузиазъм гонят злите сили. Събрани на едно място, с всички тези колоритни костюми, сред хор от малки и големи чанове, кукерските обичаи са едно незабравимо преживяване.

В седмицата от 17 до 21 февруари децата от Българско училище за роден език се присъединиха към тази традиция. Заедно с приложничката Боряна Маевска те изработиха кукерски маски, като използваха естествени и най-вече рециклирани материали – стари вестници, вълнени конци и хартиени торбички, а децата от групата в Халастелек дадоха живот на стари картонени кутии. Благодарение на творческата свобода, която имаха младите художници, кукерските маски станаха много цветни и разнообразни.

Учениците от 6б клас участваха в групов проект и по двойки нарисоваха три големи фигури на кукери – стражари, които да пазят училището от караконджули и таласъми. Цялата творческа продукция бе изложена във фоайето на училището, за да прогони

зимата и да призове при нас пролетта.

Този година 29-ият Международният кукерски фестивал „Сурва“ в Перник беше отменен, заради водната криза. Малка е надеждата за плодородие и добруване при такъв сериозен недостиг на вода.

Водната криза заплашва милиони хора по света. Липсата и лошото качество, поради силно замърсяване на водата е реален е все по-сериозен проблем. Трудно е за съвременния човек да поддържа крехкия баланс с природата, да живее устойчиво и в хармония с нея. Масовата продукция и свърхопаковане в пластмасови кутии и торбички също не помага. Но в името, не само на бъдещите, но и на настоящите поколения, промяна трябва да се случи!

Въпреки отменянето на фестивалът „Сурва“, в селата около Перник се провежда автентичният кукерски ритуал. Надеждата и вярата присъстват и неотменно ще присъстват в нас. Връзката с природата, с флората и фауната, от които, макар и със самочувствието на господари, сме напълно зависими също е някъде в нас, може би залягала, но все още тлее.

KUKERJÁTEKOK A BOLGÁR ISKOLÁBAN

Régi szokás szerint Meszni és Szirni Zagovezni között, illetve Bulgária egyes vidékein karácsony és vízkereszt között a férfiak rémisztő álarcot és szőrrel kifelé fordított bőrt vesznek fel, övükre pedig kolompot kötnek.

Jól ismert pogány hagyomány ez, mely az idők folyamán fennmaradt – a Kukerek szokása. Noha bolgár népszokásnak tartjuk, valójában Dél- és Közép-Európa más tájain is elterjedt. Olaszországban a kukereket mamuthonéknak, Spanyolországban zarramacóknak, Magyarországon busóknak nevezik. Érdekes kérdés, hogy maradt fenn e farsangi ünnep, hogy őrződött meg és vált számos ország kultúrájának részévé. Valószínűleg azért, mert a természet újjászületésében való egyetemes hitünket, a jólét és termékenység reményét s e természetes és mégis mágikus folyamatban való részvételünket szimbolizálja.

A kukereknek foguk és szarvuk van, s nagy lármával járkák szökellő kukertancukat. Nagy buzgalommal és lelkesedéssel úzik el a gonosz erőket. Egy helyen összegyűlve, a sok szín pompás öltözkéssel, kis és nagy kolompok kórusa közepette a kukerjátékok felejthetetlen élményt

jelentenek.

A február 17-től 21-ig tartó tanítási héten a Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola tanulói is csatlakoztak e hagyományhoz. Maevszka Borjana művésznő segítségével kukermaszkokat készítettek, amihez természetes és legnagyobbreszt újrahasznosított anyagokat használtak fel – régi újságokat, gyapjúfonalat és papírzacskókat, a halászteleki csoport pedig régi kartondobozokba lehelte új életet. A művészi szabadságnak köszönhetően, melyet az ifjú alkotók élveztek, a kukermaszkok igazán színesre és változatosra

sikerültek.

A 6.b osztály diákjai csoportos projektben vettek részt. Párokat alkotva három nagy kukerfigurát rajoltak – öröket, akik az iskolát védik a rémektől és kísértetektől. A teljes művészi produkció az iskola aulájában került kiállításra, hogy elűzze a telet és hozza nekünk a tavaszt.

Idén a vízkrisis miatt elmaradt a Szurva Nemzetközi Kukerfesztivál, mely 29. alkalommal került volna megrendezésre Pernikben. Ilyen súlyos vízhiány mellett sajnos kevés remény van a termékenységre és jólétre.

A vízkrisis világszerte milliók számára jelent fenyegetést. A víz hiánya, illetve erős szennyezettség okozta rossz minősége valós és egyre komolyabb probléma. A modern ember nehezen tartja fenn a kényes egyensúlyt a természettel. A tömegtermelés és a műanyag dobozok és zacskók túlzott felhasználása szintén nem segít. De éppen ezért változásra van szükség, nem csupán a jövő, hanem már napjaink nemzedékei alatt!

A Szurva Fesztivál elmaradása ellenére a Pernik környéki falvakban megrendezésre került az autentikus kukerszerartás. A hit és remény bennünk él, s ez mindig is így lesz. A kapcsolat a természettel, a flórával és faunával, melyektől minden felsőbbrendűségi érzésünk ellenére teljes mértékben függünk, szintén megvan bennünk valahol, talán szunnyad, de még mindig pislákol.

КОНЦЕРТЪТ НА МОНИКА КЕРТЕС НА БАЙЗА 44

Има творци, чийто талант те повежда за ръка, кара те да им се довериш, да тръгнеш с тях и да забравиш пространство и време. Талантът на хора, който намира място и се приютява в душата ти и събужда усещане за лекота и без-крайна радост.

Такъв е талантът на Моника Кертес. Многогранен, пъстър, с искрящи, блеснали, прелестно-закачливи очи. Кокетиращ, гъделичкащ усмивката ти, която расте с всяко следващо изпълнение. Мекокадифеният ѝ глас, в който потъваш, че чак се забравяш. А после се улавяш как тактуваш с крак в унес, а устата ти е зейнала в усмивка.

Прекрасен концерт! Стана ми леко и хубаво, празнично!

Изпитах усещане за лично щастие, че в общността ни има млади хора, които се занимават със сценично изкуство. И то как! Които са професионалисти, както се казва, до мозъка на костите си. А иначе скромни, тихи, дисциплинирани и отгледани на това, което правят.

Мони ме респектира с изваяността на познатите и обичани оперни арии, които изпя. А с оперетните ме отведе назад във времето. В годините, в които притихнала седях на първия ред на Музикалния театър в София. И изпълнена с гордост гледах майка си на сцената. Мони днес пееше тези арии в оригинал. На немски и унгарски. Аз вътрешно си ги тананиках на български. Както съм ги слушала хиляди пъти. И усмивката ми ставаше все по-широка. А аз все така – на нея от земята. Радвах се! На Мони! На красотата ѝ, на таланта ѝ, на лекотата и на естествения и елегантен начин, по който поднася цялото това нелеко изкуство. След концерта я прегърнах, благодарих ѝ за преживяването и в гримборната

спогелих, че ме е върнала в света от детството ми. И ѝ разказах, че познавам този свят по рождение, покрай и заради майка ми. И днес, освен всичко, ме е върнала назад във времето, в миналото. Там където, и то е от възрастта, все повече обичам да пребивавам.

Когато се прибрах в къщи след концерта на 19 февруари, си разменихме още няколко изречения по месинджър.

И изведнъж започнах да се смея и ѝ писах – Мони, смешното е как ти разказах за света, в който съм израснала и който познавам покрай майка ми. А съвсем забравих, че съм завършила актьорско майсторство за оперета и мюзикъл. И познавам този свят и тези арии и от личен опит... В оригинал.

Това, което не ѝ написах, за да го напиша сега е: Мони, висока класа си!

Бъди жива, въдъхновена, изпълнена с енергия. Превземай душите ни и световните сцени!

Радвам ти се и съм щастлива за теб като по-възрастен колега и като почитател.

ГАБИ ХАДЖИКОВА

KERTÉSZ MÓNICA KONCERTJE A BAJZA 44-BEN

Vannak művészek, akiknek tehetsége kézen fogva vezet, eléri, hogy megbízz bennük, hogy elindulj velük, megfedkezve térről és időről. Ez a tehetség helyet talál a lelkedben, befészkezi magát, s a könnyedség és végtelen öröm érzetét kelti.

Ilyen Kertész Mónika tehetsége is. Sokoldalú, tarka, szikrázó, csillogó, bájosan évdő szemekkel. Kacérkodik, mosolyt csal az arcodra, mely minden szám után egyre szélesedik. Lágy, bársonyos hangja, melyben az önfeledésig elmerülsz. Aztán azon kapod magad, hogy fülig érő szájjal önkéntelenül vered a taktust a lábaddal.

Csodálatos koncert volt! Könnyű és kellemes érzésem támadt, mint egy ünnepen!

Személyes boldogságot éreztem, amiért közösségünkben vannak fiatalok, akik színpadi művészettel foglalkoznak. S még hozzá hogyan! Akik, közkeletű kifejezéssel élve, vérprofik. De egyébként szerény, csendes, fegyelmezett emberek, akik teljes mértékben hivatásuknak szentelik magukat.

Tiszteletet ébresztett bennem a kimunkáltság, amivel Mónika az ismert és kedvelt operaáriákat énekelte. Az operettáriákkal pedig visszarepített a múltba. Azokba az évekbe, amikor az első sorban ültem a szófiai Zenei Színházban, és büszkeséggel eltelve néztem édesanyámat a színpadon. Móni ma eredetiben énekelte ezeket az áriákat. Németül és magyarul. Én magamban bolgáru dúdoltam őket, ahogy ki tudja, hányszor hallottam. A mosolyom egyre szélesedett, s mintha arasznyira a föld fölött lebegtem volna. Örültem Móninak! Szépségének, tehetségének, a könnyedségnek, természetességnek és eleganciának, mellyel ezt az egyáltalán nem könnyű művészetet tolmácsolja. A koncert után átöleltem, megköszöntem neki az élményt, s a sminkszobában elárultam neki, hogy visszavitt gyermekkorom világába. Elmeséltem neki, hogy születésemtől fogva ismerem ezt a világot édesanyám révén és édesanyám miatt. S ma minden egyéb mellett visszarepített az időben, a múltba. Oda, ahol – s ez a korral jár – egyre jobban szeretek tartózkodni.

Amikor a február 19-i koncert után ha-zaértem, még váltottunk néhány üzenet messengeren.

S egyszer csak nevetés fogott el, és ezt írtam neki – Móni, az a vicces, hogy arról a világról beszéltem neked, amelyben felnőttem, és amelyet édesanyám révén ismerek. Teljesen megfedkeztem róla, hogy opera és musical szakot végeztem a színművészetin. És a saját utam révén ismerem ezt a világot és ezeket az áriákat... Eredetiben.

Amit akkor nem írtam meg neki, hogy most megírhassam: Móni, nagy vagy!

Légy eleven, ihletett, energiával teli! Hódítsd meg a lelkünket és a világ színpadait!

Örülök neked és büszke vagyok rád, mint idősebb kollégád és mint tisztelőd.

HADZSIKOSZTOVA GABI

ПРАЗНИК В ДЕБРЕЦЕН

На 28 февруари 2020 г. танцовият състав „Биляна“ от Карцаг представи народни танци и мелодии от различни региони на България в Централния дом на общностите в Дебрецен.

Вечерта беше организирана от Българското национално самоуправление в Дебрецен по случай по случай 1 март - началото на пролетта и по случай Националния празник на България – 3 март. Анико Делеф Силваине, председател на Самоуправлението, приветства гостите, след което с кратък обзор ги запозна с историческия път, който България извървява до освобождаването си от турското робство и след това. Културната програма включваше изпълнения на носител на наградата Pro Cultura Minoritatum Hungariae, българският танцов състав „Биляна“ от Реформатската гимназия „Нагкун“ в Карцаг. В близо едночасовата програма върхновените младежи от Карцаг танцуваха, пяха революционни песни, свързани с България, и рецитираха стихове. Публиката аплодира възторжено тяхното изпълнение, а след това всички се включиха в танцовата къща.

ЯНОШ МАЙОР

ХУДОЖЕСТВЕН РЪКОВОДИТЕЛ

ÜNNEP DEBRECENBEN

Bulgária különböző tájegységeinek néptáncait, dallamait mutatta be 2020. február 28-án a karcagi Biljana Táncgyűttes a debreceni Belvárosi Közösségi Ház klubtermében.

Ezt az estét a március 1-jei bolgár tavaszköszöntő ünnep, valamint az ország március 3-ai nemzeti ünnepe alkalmából szervezte a Debreceni Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat. A vendégeket az önkormányzat elnöke, Szilvainé Deleff Anikó köszöntötte, majd ezután rövid történelmi összefoglalóban ismertette Bulgária tör-

ténelmi útját a török rabság alóli felszabadulásig és azt követően. A kulturális műsort a Karcagi Nagykun Református Gimnáziumban működő Pro Cultura Minoritatum Hungariae-díjas Biljana bolgár néptáncgyűttes szolgáltatta. A közel egy órás műsorukban a karcagi lelkes fiatalok táncoltak, Bulgáriához kötődő forradalmi dalokat és verseket énekeltek, szavaltak. A közönség lelkes tapssal fogadta műsorukat, majd az előadás után bekapcsolódott a táncházba.

MAJOR JÁNOS

MŰVÉSZETI VEZETŐ

ВАЖНО СЪОБЩЕНИЕ

Поради наложените забрани във връзка с коронавируса всички събития за март и април 2020 г., обявени от Българското републиканско самоуправление, се отменят. Отлага се откриването на обновения Български културен дом от 9 май за по-късна дата.

Всеки, който би желал да се осведоми навреме за събитията на Българското републиканско самоуправление, Дружеството на българите в Унгария и Българската православна община, да изпрати своя имейл на адреса на Българското републиканско самоуправление bolgonk@bul.hu. По електронната поща ще Ви информираме за актуалните събития.

Очакваме Вашите имейли!

KÖZLEMÉNY

A Bolgár Országos Önkormányzat 2020. március és április hónapban meghirdetett rendezvényei a koronavírussal kapcsolatos szigorítások miatt elmaradnak. A Bolgár Művelődési Ház május 9-i átadása későbbi időpontban lesz esedékes.

Kérünk mindenkit, aki szeretne a Bolgár Országos Önkormányzat, a Magyarországi Bolgárok Egyesülete és a Magyarországi Bolgár Ortodox Egyház minden eseményéről értesülni, küldje el az e-mail címét a Bolgár Országos Önkormányzat munkatársainak a bolgonk@bul.hu e-mail címre. A levelezőlistán mindenkit értesítünk az aktuális rendezvényekről.

Várjuk az e-mail címeiket!

Дружество на българите в Унгария

Magyarországi Bolgárok Egyesülete

1097 Bp., Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 216-6560

<http://www.bolgaregyesulet.hu/>

Българско републиканско самоуправление

Bolgár Országos Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Столично българско самоуправление

Fővárosi Bolgár Önkormányzat

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Български културен институт

Bolgár Kulturális Intézet

1061 Budapest, Andrássy út 14. · tel.: +36 (1) 269-4246

Посолство на Република България в Унгария

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége

1062 Bp., Andrássy út 115.

tel.: +36 (1) 322-0836, +36 (1) 322-0824

Актувен наблюдател

Bolgár Nemzetiségi Szószóló

1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19 · tel.: +36 (1) 441-5435

Българска православна църква

C8. св. Кирил и Методи

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár

Pravoszláv Templom

1097 Budapest, Vágóhíd u. 15. · tel.: +36 (30) 496-4997

Архимандрит Атанасий

Atanaszj archimandrita

tel.: +36 (20) 291-5825

Българско училище за рожен език

Bolgár Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4210

Българска гвезична малцинствена

гемска градина

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (20) 250-7339

Български културен, документационен

и информационен център

Bolgár Kulturális, Dokumentációs

és Információs Központ

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Издание на БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО

САМОУПРАВЛЕНИЕ

РЕДАКЦИЯ

Виолет Доци (главен редактор),

Кирил Наг, Йордан Тютюнкoв

— 1062 Буганеша, ул. Байза 44., 06 (1) 216 4210

ОТГОВОРЕН ИЗДАТЕЛ · г-р Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Канцеларията на министър-председателя, Столичното българско самоуправление и на Българските самоуправления в I., VI., VIII., XIII., XVI. район на Буганеша, Уйпеш, Терезварош, и в Печ, Сегед, Халастелек, Дунахарасту, Дунакеси, Дебрецен и Сигет-сентмиклош.

A BOLGÁR ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT kiadványa

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

Dóczi Violetta (főszerkesztő), Nagy Kiril, Tütümkov Jordan

— 1062 Budapest, Bajza u. 44., 06 (1) 216 4210

FELELŐS KIADÓ · dr. Muszev Dancso

Megjelenik a Miniszterelnökség, a Fővárosi Bolgár Önkormányzat és az I., VIII., XIII. kerületi, az Újpesti, a Terézvárosi, valamint a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Debreceni és a Szigetszentmiklósi Bolgár Önkormányzat támogatásával.

ISSN 14163098

NYOMDAI KIVITELEZÉSÉRT FELELŐS

FesztNet Kft.

DESIGN ÉS NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS

Ruszev Dimitar

A kulturális rendezvényeink és táboraink támogatója:

Изследователски институт

на българите в Унгария

Bolgár Kutatóintézet

1062 Budapest, Bajza u. 44. · tel.: +36 (1) 216-4211

Унгаро-Българска Стопанска Камара

Magyar-Bolgár Gazdasági Kamara

1092 Bp., Ráday u. 33/a. · +36(30)655-9589

www.hbcc.eu

Ресторант Царевец

Carevec Étterem

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (20) 417-8576

Хотел Пула · Hotel Rila

1097 Budapest, Vágóhíd u. 62. · tel.: +36 (1) 32-32-991

ПРОГРАМА

Предварително обявените културни събития на Българското републиканско самоуправление за месец април и май се отлагат за неопределено време.

Благодарим за разбирането.

PROGRAM

A Bolgár Országos Önkormányzat előzetesen meghirdetett április-májusi rendezvényei elmaradnak.

Köszönjük megértésüket.